

Fellesforbundet

Årsberetning og regnskap 2018

18
7 3 2 4
3 6
7 0

Årsrapport for 2018

Årsberetning

Årsregnskap

- Resultatregnskap**
- Balanse**
- Kontantstrøm**
- Noter**

Revisjonsberetning

ÅRSBERETNING 2018

1. Virksomhetens art

Forbundets virkeområde er innenfor bransjer knyttet opp til tekstil-, trikotasje-, konfeksjons-, sko-, lær- og sportsartikkelindustrien, seilmakere, pelsbedrifter, garveribedrifter, landbruk, skogbruk, oppdrettsnæring, byggevirksomhet, bygge industri, elektroteknisk industri, mekanisk industri, skipsindustri, on- og offshoreindustri, flyrelatert virksomhet, treforedling, gjenvinning, bilservice, grafisk industri, aviser og avistrykkerier, kartonasje- og emballasjebedrifter, media- og kommunikasjonsindustri, overnattings-, serverings- /cateringvirksomhet og områder som er beslektet med disse. I tillegg hører arbeidsmarkedsbedriftene og VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid) inn under forbundets virkeområde.

Forbundet organiserer også:

- arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av samfunnsutviklingen eller av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde
- elever i videregående opplæring og studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde

Fellesforbundet har hovedkontor i Oslo med distriktskontorer i Sarpsborg, Oslo, Moelv, Drammen, Tønsberg, Porsgrunn, Arendal, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Steinkjer, Bodø og Tromsø.

2. Fortsatt drift

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Forbundsstyret bekrefter at forutsetningen er til stede. Til grunn for dette ligger resultatprognoser for året 2019 og langsiktige prognoser for årene fremover. Forbundet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

3. Arbeidsmiljø og personale

Fellesforbundets internkontrollsystem sørger for at vi får en årlig systematisk gjennomgang av ulike sider ved helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS) og personalsituasjonen i Fellesforbundet. Det gjennomføres årlige vernerunder og rullering av interne handlingsplaner. Dette gir viktig informasjon og danner grunnlag for å utarbeide konkrete planer for oppfølging og forbedring av arbeidsmiljøet. Fellesforbundet har et godt samarbeid med både bedriftshelsetjenesten og andre naturlige samarbeidspartnere for å sikre et godt HMS-arbeid.

Som IA-bedrift settes det hvert år av ressurser til forebygging av sykefravær. Dette arbeidet har vært et prioritert område de siste årene og målet for forbundets IA-arbeid er at sykefraværet skal være lavere enn 5,1%. I 2018 hadde vi et samlet sykefravær på 4,8%, noe

Fellesforbundet

som var en nedgang på 1,6% sammenlignet med året før. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) behandler sykefraværstatistikk i alle sine møter. Tilsvarende holdes AMU orientert om eventuelle arbeidsulykker, men det har ikke forekommet uhell av alvorlig grad i 2018. For ansatte som i tidligere jobber kan ha vært eksponert for asbeststøv og ansatte som ved besøk på arbeidsplasser kan bli utsatt for dette, er det lagt opp til jevnlig oppfølging av disse i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

I 2017 fikk vi nye etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte i alle forbundets organisasjonsledd. Med bakgrunn i disse har varsling og varslingsrutiner vært et tema både i ledelsen og i vernetjenesten i 2018, og det vil fortsatt bli satt et ekstra fokus dette på fremover. Mot slutten av 2018 ble det gjennomført en arbeidsmiljøundersøkelse blant alle forbundets ansatte. Resultatene fra denne vil følges opp i 2019 både på avdelingsnivå og for forbundet sett under ett.

Medvirkning og medbestemmelse for forbundets ansatte ivaretas igjennom faste partssammensatte møter. AMU møtes 4 ganger i året, i tillegg gjennomføres det en egen årlig samling for verneombud og AMU-medlemmer som ledd i kompetanseheving på HMS-området. Fellesforbundet er medlem av Arbeiderbevegelsens arbeidsgiverforening, samt AKAN kompetansesenter (arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk). Vi har et eget AKAN-utvalg som møtes jevnlig.

4. Likestilling og diskriminering

Fellesforbundet har følgende nedfelt i sin formålsparagraf:

Forbundet skal gjennom et nasjonalt og internasjonalt faglig og politisk engasjement, basert på ideen om den demokratiske sosialismen, sørge for økonomisk og sosial utjevning, gode og velfungerende velferdsordninger og levekår til beste for arbeidstakere uavhengig av kjønn, seksuell legning, etnisitet, livssyn, bosted og kulturell bakgrunn.

I arbeidet for å hindre diskriminering legger Fellesforbundet følgende prinsipper og retningslinjer til grunn:

- *at alle skal ha samme rettigheter, muligheter og tilbud, uavhengig av kjønn, alder og kulturell og sosial bakgrunn*
- *at ingen har rett til å trakassere andre på grunnlag av kjønn, seksuell legning, hudfarge, kulturell bakgrunn, religion eller politisk oppfatning*
- *at utnytting av arbeidskraft gjennom sosial dumping anses som en trussel mot likeverd*

Fellesforbundets mål for likestillings- og mangfoldsarbeidet er å jobbe for en god kjønnsbalanse, tilrettelegge for mangfold i organisasjonen med hensyn til kjønn, alder, etnisitet og funksjonsevne, samt unngå diskriminering av noe slag. Vi skal ha tiltak som sikrer likestilling, likeverd og gode og rettferdige arbeidsvilkår.

Av Fellesforbundets 100 279 yrkesaktive medlemmer er 17,1 % kvinner per 31.12.2018. Representantskapet har en kvinneandel på 23,7% og forbundsstyret har en kvinneandel på 24,3%. Den landsmøtevalgte ledelsen består av fem menn og to kvinner.

Den administrative ledelsen består av 17 personer og kvinneandelen er på 35%. I

Fellesforbundet

administrasjonen som helhet er det 63% menn og 37% kvinner. Dette har vært relativt stabilt gjennom flere år. Fellesforbundet ønsker et mangfold på arbeidsplassen som gjenspeiler befolkningen med hensyn til kjønn, alder, funksjonsevne og flerkulturell bakgrunn.

Fellesforbundet som arbeidsgiver er pålagt en aktivitet- og redegjørelsesplikt iht. likestillings- og diskrimineringslovverket. Dette arbeidet nedfelles i en rapport som vedlegges vår årlige personalstatistikk og som inngår i den systematiske internkontrollgjennomgangen i forbundet. Rapporten er tilgjengelig på våre hjemmesider.

5. Miljø

Fellesforbundet har som et av sine formål definert at vi skal arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt. Avfallet blir kildesortert og det er avtale med renovasjonsfirma for regelmessig avfallshåndtering.

6. Framtidig utvikling

Fellesforbundets virksomhet er en non-profit virksomhet hvor forbundets økonomiske ressurser brukes til å fremme medlemmenes interesser i samsvar med forbundets vedtekter.

Det har vært god vekst i norsk økonomi de siste årene. Sysselsettingen har økt, og arbeidsledigheten har falt. Oppgang internasjonalt, høyere oljepris og lave renter har bidratt til å løfte veksten. Det er gode utsikter for videre oppgang i norsk økonomi.

Det siste året har økt proteksjonisme og politisk usikkerhet dempet veksten internasjonalt. Hos våre handelspartnere har den økonomiske veksten avtatt etter flere år med oppgang. Det forventes imidlertid at BNP-veksten tar seg litt opp fremover.

Utviklingen i norsk økonomi gir økt aktivitet også innenfor de områder forbundet rekrutterer medlemmer.

Forbundet er opptatt av at det arbeides kontinuerlig og godt med organisasjonsbygging. Vi mener bla. at dette, sammen med utsiktene for økonomisk vekst både innenlands og utenlands, legger grunnlaget for at forbundet har gode muligheter for en fortsatt positiv økonomisk utvikling.

7. Resultat, investeringer, finansiering og likviditet

Fellesforbundets årsresultat for 2018 er MNOK 131,4. De største driftsinntektene påvirkes av medlemsutvikling og lønnsutviklingen til forbundets medlemmer. I 2018 registreres det en økning i fullt betalende medlemmer på 2 551. Medlemmene har hatt en positiv lønnsutvikling slik at kontingentinntektene viser en økning på MNOK 17,4 sammenlignet med 2017.

Ikke yrkesaktive medlemmer fritas for kontingent dersom de har minst 25 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen og får dermed dekket nærmere angitte forsikringsordninger vederlagsfritt. Endring i premie og økt inflasjonsforventning medførte at bokført forpliktelse økte med MNOK 2,4 dette er ført som

Fellesforbundet

en kostnad i årets regnskap.

Det ble utbetalt MNOK 25,7 i tilskudd til avdelingene i 2018, en økning på MNOK 1,3 sammenlignet med 2017.

Resultatregnskapet påvirkes av at det hvert år gjennomføres en rekke store aktiviteter. Det utarbeides egen beretning om den faglige aktiviteten. Vi velger å ta med enkelte aktiviteter som har påvirket regnskapet for 2018.

Representantskapets prioriterte oppgave organisasjonsbygging og rekruttering. Et av tiltakene var at det skulle gjennomføres bedriftsbesøk på alle bedrifter hvor forbundet har tegnet tariffavtale. Ved utgangen av året var det gjennomført i underkant av 4 000 bedriftsbesøk. Disse besøkene dekket 90 % av forbundets medlemmer som er registrert på bedrifter med tariffavtaler, og aktiviteten er belastet årets regnskap med MNOK 2,8.

I forbindelse med gjennomføringen av tariffoppgjøret 2018 er regnskapet for 2018 belastet med MNOK 3,1. Oppgjøret ble gjennomført som et samordnet oppgjør. Til sammenligning kostet tariffoppgjøret i 2016 MNOK 6,9 eksklusiv konfliktstønad. Dette oppgjøret ble gjennomført som et forbundsvist oppgjør.

Fellesforbundet har mange og omfattende juridiske saker for medlemmer som gjelder lønns- og arbeidsvilkår. Driftskostnadene til juridisk bistand og reiseaktivitet knyttet til de juridiske sakene ble belastet årets regnskap med MNOK 8,1. I 2018 har forbundet vunnet frem i mange av sakene og mottatt MNOK 3,8 i tilkjente saksomkostninger. Nettokostnaden for juridiske saker er MNOK 4,3 en økning på MNOK 0,6 fra 2017.

Fellesforbundet har ikke egne forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

Resultat netto finans var i 2018 på MNOK 113,2, en økning på MNOK 21,2 fra 2017. Finansinntekter i 2018 er MNOK 32,6 høyere enn for 2017. Resultatet i 2018 er påvirket av en betydelig realisert gevinst ved rebalansering i henhold til strategi av investeringsporteføljen. Forbundet har plassert MNOK 1 304 til aktiv forvaltning for å oppnå en bedre avkastning på forbundets midler. Pengeplasseringene til aktiv forvaltning er bokført etter laveste verdis prinsipp. Ikke bokførte urealiserte gevinster var MNOK 188,4 ved utgangen av 2018. Plasseringene har en spredning i ulike aktiva klasser (aksjer og rentebærende verdipapirer), herunder også fordeling mellom norske og internasjonale kapitalmarkeder. Forbundet har en langsiktig tidshorisont på plasseringene og over tid bidrar spredningen til reduksjon av den totale risikoen.

Fellesforbundets bankbeholdning per 31.12.2018 var MNOK 1 072. Inkludert er to innskudd på MNOK 304,3 og MNOK 151,4, begge til fastrente med binding i 12 mnd., og to innskudd på MNOK 104,1 og MNOK 107,5 til særvilkår.

Fellesforbundet har en kortsiktig gjeld på MNOK 54,1 hvorav MNOK 15,2 er avdelingenes andel av kontingent for desember og MNOK 8,9 er skyldig forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Forbundets egenkapital er på MNOK 2 347 noe som tilsvarer en egenkapitalandel på 85 %.

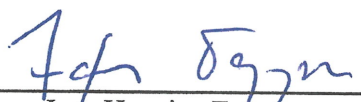
8. Årsresultat og disponeringer

Forbundsstyret foreslår følgende disponering av årsresultatet i Fellesforbundet:

Tilført annen egenkapital	TNOK	131 374
Tilført annen egenkapital ved estimatavvik	TNOK	12 339
<u>Totalt disponert</u>	<u>TNOK</u>	<u>143 713</u>

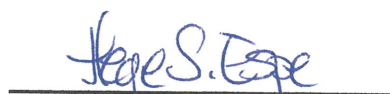
31. desember 2018

Oslo, 28. mai 2019

Jørn-Henning Eggum
Forbundsleder

Steinar Krogstad
Nestleder

Clas Haarek Delp
Forbundssekretær

Hege Skulstad Espe
Forbundssekretær

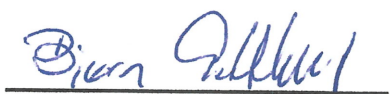

Kine Asper
Forbundssekretær

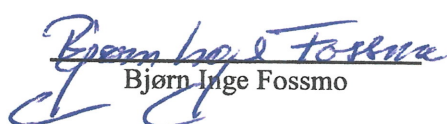

Knut Antvard Øygard
Forbundssekretær

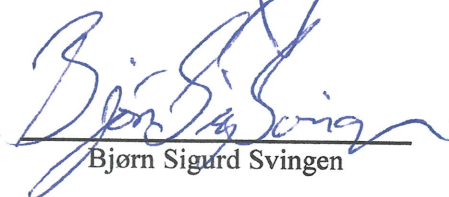

Per Skau
Forbundssekretær

Arild Håvik

Atle Tranøy

Bjørn Gottschlich

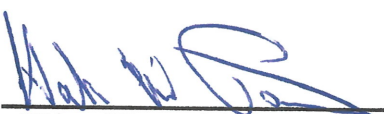

Bjørn Inge Fossmo

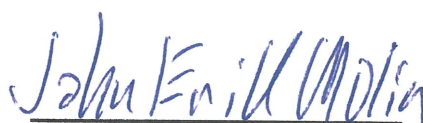

Bjørn Sigurd Svingen

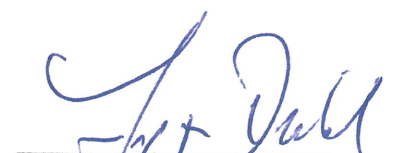

Cecilie Søllesvik

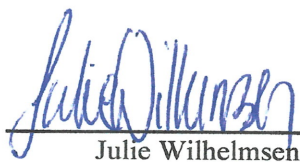

Christian Justnes

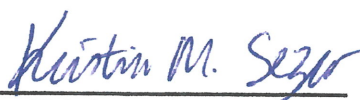

Endre Lie

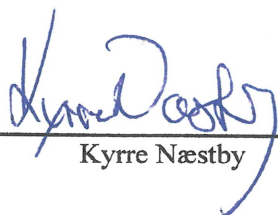

Håkon Waastad Gillerhaugen

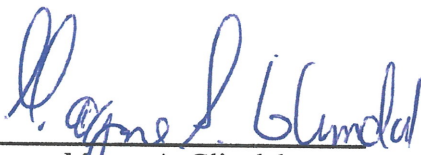

John Erik Molin

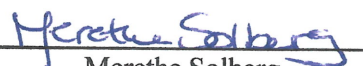

Jorge Dahl

Julie Wilhelmsen

Kristin Mulleng Sezer

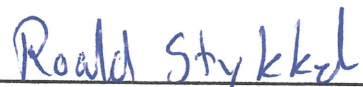

Kyrre Næstby

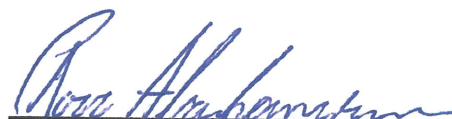

Magne A. Glimdal

Merethe Solberg

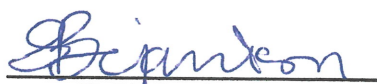

Paul R. Kristiansen

Richard Storevik

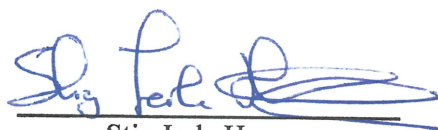

Roald Stykket

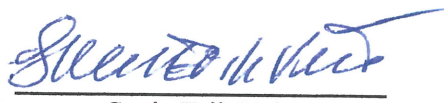

Roar Abrahamsen

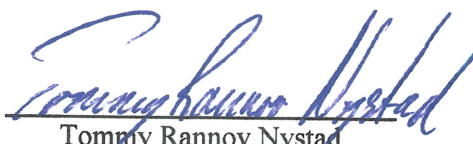

Rolf Geir Hillestad

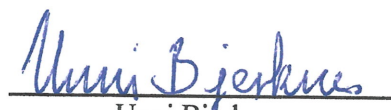

Sisilie Benjaminsen

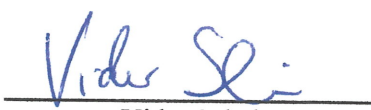

Steffen Høiland

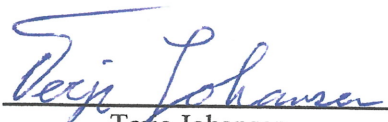

Stig Jarle Hansen

Svein Erik Veie

Tommy Rannov Nystad

Unni Bjerknes

Vidar Schei

Terje Johansen

Trine Szabo

Fellesforbundet

Resultatregnskap

Beløp vises i tusen kr

	Note	2018	2017
Driftsinntekter			
Kontingentinntekter		476 661	459 212
Annen driftsinntekt		53 255	53 419
Sum driftsinntekter		<u>529 916</u>	<u>512 631</u>
Driftskostnader			
Forsikrings- og kontingentkostnad	11	213 775	209 817
Lønnskostnad	2, 3	128 553	120 577
Avskrivning	7	3 456	4 454
Annen driftskostnad	16	140 226	140 273
Sum driftskostnader		<u>486 011</u>	<u>475 120</u>
Driftsresultat før tilskudd til avdelingene		<u>43 905</u>	<u>37 511</u>
Tilskudd til avdelingene		<u>25 708</u>	<u>24 377</u>
Driftsresultat etter tilskudd til avdelingene		<u>18 197</u>	<u>13 133</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	14	67	68
Annen finansinntekt	9	129 832	97 322
Nedskrivning av finansielle eiendeler		9 550	631
Annen finanskostnad		7 173	4 754
Netto finansposter		<u>113 176</u>	<u>92 005</u>
Årsresultat		<u>131 374</u>	<u>105 138</u>
Overføringer og disponeringer			
Overføringer annen egenkapital	15	<u>131 374</u>	<u>105 138</u>
Sum disponert		<u>131 374</u>	<u>105 138</u>

Fellesforbundet

Balanse

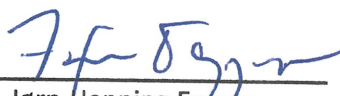
Beløp vises i tusen kr	Note	2018	2017
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger m.m	7	100	100
Påkostning leide lokaler	7	1 328	1 740
Driftsløsøre, inventar, verktøy ol	7	3 037	4 866
Sum varige driftsmidler		<u>4 465</u>	<u>6 706</u>
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i datterselskap	8	500	500
Obligasjoner og andre fordringer	12	109 442	110 897
Andre fordringer	9	232 687	232 687
Sum finansielle anleggsmidler		<u>342 629</u>	<u>344 085</u>
Sum anleggsmidler		<u>347 094</u>	<u>350 791</u>
Omløpsmidler			
<i>Fordringer</i>			
Fordringer på selskap i samme konsern	8, 14	2 672	2 672
Kundefordringer		40 144	28 555
Sum fordringer		<u>42 815</u>	<u>31 227</u>
<i>Investeringer</i>			
Markedsbaserte verdipapirer	10	1 303 576	1 208 083
Sum investeringer		<u>1 303 576</u>	<u>1 208 083</u>
Bankinnskudd, kontanter ol	6	1 071 741	1 034 020
Sum omløpsmidler		<u>2 418 133</u>	<u>2 273 331</u>
Sum eiendeler		<u>2 765 227</u>	<u>2 624 122</u>

Balanse

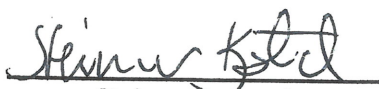
Beløp vises i tusen kr	Note	2018	2017
Egenkapital			
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	15	2 347 499	2 203 786
Sum opptjent egenkapital		<u>2 347 499</u>	<u>2 203 786</u>
Sum egenkapital		<u>2 347 499</u>	<u>2 203 786</u>
Gjeld			
<i>Avsetninger for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	3, 4, 5	95 482	112 211
Andre avsetninger for forpliktelser	11	268 104	256 374
Sum avsetning for forpliktelser		<u>363 586</u>	<u>368 585</u>
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		10 691	10 736
Skyldige offentlige avgifter	6, 13	8 854	8 819
Annen kortsiktig gjeld	13	34 597	32 196
Sum kortsiktig gjeld		<u>54 141</u>	<u>51 750</u>
Sum gjeld		<u>417 728</u>	<u>420 336</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>2 765 227</u>	<u>2 624 122</u>

31. desember 2018

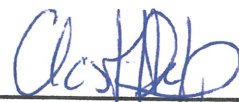
Oslo, 28. mai 2019

Jørn-Henning Eggum
Forbundsleder

Steinar Krogstad
Nestleder

Clas Haarek Delp
Forbundssekretær

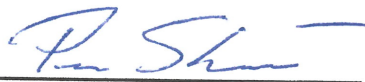
Hege Skulstad Espe
Forbundssekretær

Kine Asper
Forbundssekretær

Knut Antvard Øygard
Forbundssekretær

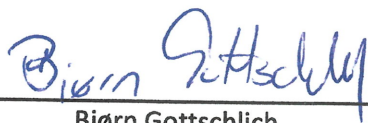
Per Skau
Forbundssekretær

Arild Håvik

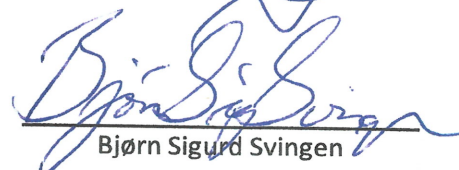
Atle Tranøy

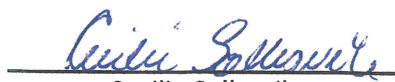
Bjørn Gottschlich

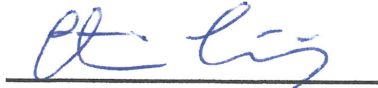

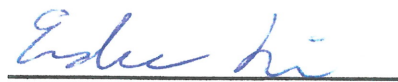
Bjørn Inge Fossmo

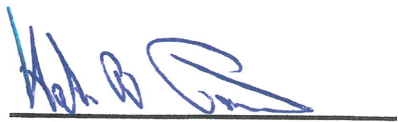

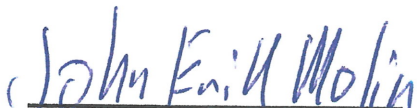
Bjørn Sigurd Svingen

Cecilie Søllesvik

Christian Justnes

Endre Lie

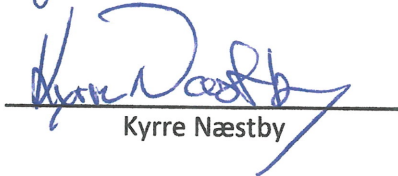

Håkon Waastad Gillerhaugen

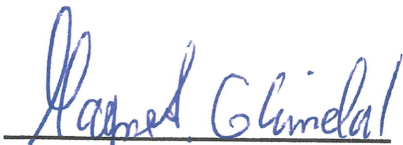

John Erik Molin

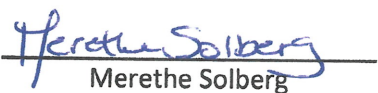

Jorge Dahl

Julie Wilhelmsen

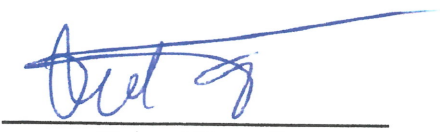

Kristin Mulleng Sezer

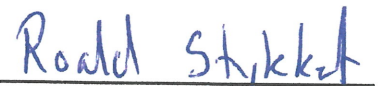

Kyrre Næstby

Magne A. Glimdal

Merethe Solberg

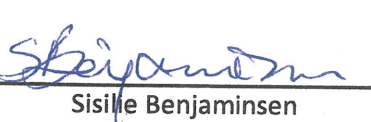

Paul R. Kristiansen

Richard Storevik

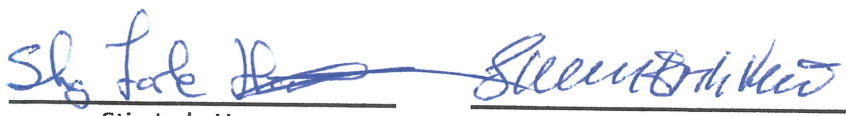

Roald Stykket

Roar Abrahamsen

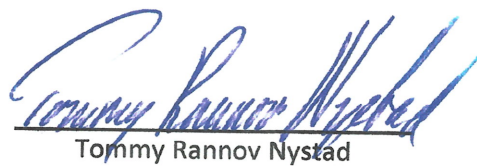

Rolf Geir Hillestad

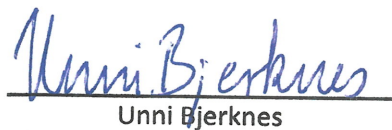

Sisile Benjaminsen

Steffen Høiland

Stig Jarle Hansen

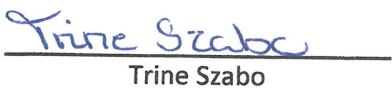

Svein Erik Veie

Tommy Rannov Nystad

Unni Bjerknes

Vidar Schei

Terje Johansen

Trine Szabo

Fellesforbundet

Kontantstrømoppstilling

Beløp vises i tusen kr

	Note	2018	2017
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Årsresultat		131 374	105 138
Endringer i kostnadsavsetninger		11 730	8 146
Ordinære avskrivninger	7	3 456	4 454
Nedskrivning finansielle eiendeler		9 550	631
Endring i andre tidsavgrensningposter		-13 586	-3 432
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		142 524	114 938
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	7	-1 216	-2 117
Utbetalinger ved investering i markedsbaserte omløpsmidler	10	-313 945	-135 994
Innbetalinger ved salg av andre investeringer i markedsbaserte omløpsmidler	10	208 902	123 492
Utbetaling ved investering i langsiktige aksjer og andeler	9	1 455	-33 248
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-104 803	-47 866
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0
Netto endring i likvider i året		37 721	67 071
Kontanter og bankinnskudd per 01.01		1 034 020	966 949
Kontanter og bankinnskudd per. 31.12		1 071 741	1 034 020

Noter til regnskapet for 2018

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Kontingentinntekter og kontingentkostnader

Kontingentinntekter inntektsføres løpende gjennom året. Andre driftsinntekter inntektsføres i takt med utførelsen av tjenester. Kontingentkostnader utgiftsføres i samme periode som tilhørende kontingentinntekt iht. sammenstillingsprinsippet.

Datterselskap/tilknyttet selskap

Datterselskapet og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Konsolidering av datterselskap er utelatt da enheten er vurdert å være uvesentlig.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter og bankinnskudd med ev. opprinnelige bindinger inntil tre måneder eller mindre. I kontantstrømoppstillingen for konsernet er kontanter og kontantekvivalenter definert som over og presentert netto etter trukket kassekreditt. Fellesforbundet har overført midler til ekstern forvaltning som forestår forvaltningen av disse midlene. Det foretas kontinuerlig vurderinger av investeringer med henblikk på kjøp og salg av disse. Bankbeholdningen tilknyttet midler til forvaltning er klassifisert som kontanter og endringen i denne bankbeholdningen (som representerer netto av kjøp og salg av investeringer) er presentert netto i kontantstrømoppstillingen. Kun overføring av midler mellom kontoen hos ekstern forvalter og Fellesforbundet er behandlet som kontanttransaksjoner som bruttoføres i kontantstrømoppstillingen.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Noter til regnskapet for 2018

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Finansielle anleggsmidler

Finansielle anleggsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Pensjoner

Fellesforbundet dekker sine forpliktelser etter lov om obligatorisk tjenstepensjon gjennom tilskudd- og ytelsesplaner. Forbundets ytelsesplaner er lukket. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner fordeles over antatt gjenværende opptjeningstid. Planendringer resultatføres gjennom året for endring av pensjonsplan. Estimatavvik føres løpende mot opptjent egenkapital i tråd med IAS 19 om pensjoner. Forbundets tilskuddsplaner kostnadsføres etter opptjening.

Kontantstromoppstilling

Kontantstromoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Note 2 - Lønnskostnader, antall ansatte, lån til ansatte og godtgjørelse til revisor

Beløp vises i tusen kr

<i>Lønnskostnader</i>	2018	2017
Lønninger	93 140	91 858
Arbeidsgiveravgift	15 557	15 173
Pensjonskostnader	14 178	9 878
Andre ytelser	5 677	3 668
Sum	128 553	120 577

Forbundet har i regnskapsåret sysselsatt i snitt 144 ansatte.

Ytelser til ledende personer

	Lønn	Pensjonsutgifter	Andre godtgjørelser
Forbundsleder	1 035	98	23

Forbundet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Forbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Noter til regnskapet for 2018

Lønn til forbundsleder fastsettes av forbundsstyret. Han er innplassert i forbundets lønnssystem. Det utbetales ikke forbundsstyrehonorar til den daglige ledelsen. Det er utbetalt TNOK 750 i forbundsstyrehonorar til øvrige styremedlemmer.

Det er ikke inngått avtale med forbundsleder eller medlemmer av forbundsstyret om særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet.

Ansatte i Fellesforbundet har lån på til sammen TNOK 9 041. Boliglån avdras over maksimum 20 år og billån avdras over maksimum 8 år, rentesats for boliglån er 2,1 % og for billån 0,1 % per 31.12.2018. Rentesatsene reguleres med bakgrunn i skattefrie rentesats fastsatt av myndighetene. For boliglånene gjelder at de er sikret ved pant i fast eiendom.

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte, tillitsvalgte

Forbundsleder har per 31.12.18 ikke lån i Fellesforbundet.

Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:	2018	2017
Revisjon	821	800
Andre tjenester utenfor revisjon	355	351

Merverdiavgift er inkludert i revisjonshonoraret

Note 3 - Pensjoner sikret og usikret ordning tjenestepensjon

Beløp vises i tusen kr

Fellesforbundet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Forbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov, gjennom ytelsesplaner og tilskuddsplaner.

Forbundet har pensjonsordninger som omfatter i alt 42 aktive og 146 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom et forsikringsselskap.

Valgte og ansatte fra og med 01.07.04 er omfattet av en tjenestepensjonsordning etter Lov om innskuddspensjon. Pensjonsalder er 67 år. Pensjonsgrunnlag er all lønn (godtgjørelse for arbeid) begrenset oppad til 12 G med fratrekk for 1 G. Månedlig spareinnskudd utgjør 1/12 av beregningsgrunnlaget. Spareinnskuddet beregnes med 5 % av fast lønn mellom 1 G og 6 G og 8 % av fast lønn mellom 6 G og 12 G.

Valgte og ansatte fra før 01.07.04 er omfattet av en tjenestepensjonsordning etter Lov om foretakspensjon. Pensjonsalder er 67 år. Pensjonen avkortes forholdsmessig ved kortere tjenestetid enn 30 år. Pensjonsgrunnlaget er fast lønn begrenset oppad til 12 G. En livsvarig ytelse fra 67 år fremkommer som differansen mellom 70 % av pensjonsgrunnlaget og en beregnet alderspensjon fra Folketrygden. Alderspensjonen utgjør 0,75 % av Folketrygdens grunnbeløp tillagt antatt tilleggspensjon beregnet etter Finanstilsynets modell.

For enkelte av de som var i den valgte ledelsen per 01.07.07 er det etablert en bedriftspensjon med en ytelsesplan som gir rett til en ytelse på 70 % av lønnen vedkommende hadde ved opphør av funksjonstiden og fram til 67 år.

Noter til regnskapet for 2018

<i>Økonomiske forutsetninger:</i>	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60%	1,90%
Forventet G-regulering	2,50%	2,25%
Forventet avkastning på fondsmidler	2,00%	2,40%
Forventet årlig lønnsvekst	2,75%	2,50%
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	2,50%	2,25%
Antatt uttakstilbøyelighet AFP	50,00%	50,00%

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Sikret og usikret ordning

	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	5 288	5 942
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	5 447	5 866
Frdrag for forventet avkastning på pensjonsmidler	-3 868	-3 930
Kostnadsført tilskudd til innskuddsplaner	5004	4 113
Netto pensjonskostnad	11 871	11 991

	2018	2017
Opptjente pensjonsrettigheter	-286 265	-290 901
Pensjonsmidler	215 378	203 378
Netto pensjonsmidler (+) /-forpliktelser (-) inkl. AGA	-70 887	-87 523
Herav 14,1 % arbeidsgiveravgift	9 995	12 341

	Sikret ordning	Usikret ordning
Opptjente pensjonsrettigheter 2018	-249 046	-37 220
Pensjonsmidler 2018	215 378	
Netto pensjonsmidler (+) /-forpliktelser (-) inkl. AGA	-33 668	-37 220
Herav 14,1 % arbeidsgiveravgift	4 747	5 248

Endringer i netto pensjonsforpliktelse 2018

	Sikret ordning	Usikret ordning
Netto pensjonsforpliktelse per 01.01	51 662	35 861
Resultatført pensjonskostnad	-7 831	-662
Innbetalt premie inkl. AGA	10 367	2 423
Estimatavvik ført mot egenkapitalen	15 458	-3 119
Netto pensjonsforpliktelse per 31.12 inkl. AGA	33 668	37 219

Fellesforbundet

Noter til regnskapet for 2018

Oversikt pensjonsforpliktelse alle ordninger

	2018	2017
Sikret og usikret ordning	70 887	87 523
DnFp sentralt (se note 4)	24 594	24 688
Sum pensjonsforpliktelse inkl. AGA	95 481	112 211

Oversikt pensjonskostnad alle ordninger

	2018	2017
Pensjonskostnad sikret og usikret ordning	8 493	6 223
Pensjonskostnad DnFp sentralt (se note 4)	1 691	-659
Pensjonskostnad DnFp lokalt (se note 5)	-65	328
Kostnadsført tilskudd til innskuddsplaner	5 004	4 113
Arbeidsgiveravgift	2 132	1 411
2 % pensjonstrekk ansatte	-1 814	-1 804
Sum pensjonskostnad	15 442	9 612

Note 4 - Forpliktelser til Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse - forbundet sentralt

Beløp vises i tusen kr

Fellesforbundets sentrale pensjonsforpliktelse i DnFp per 31.12.2018:

Per 31.12.2018 var forbundets forpliktelse til DnFp (Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse -LOs pensjonskasse) beregnet av Gabler og Wassum AS til å utgjøre i alt TNOK 24 594. Årets beregning viser en reduksjon i forpliktelsene på TNOK 94. I 2018 har forbundet innbetalt netto TNOK 1 785 til denne ordningen. Pensjonsordningen omfatter i alt 20 personer og er behandlet slik i regnskapet for 2018:

	2018	2017
Beregnet pensjonsforpliktelse 01.01	24 688	27 449
Beregnet pensjonsforpliktelse 31.12	-24 594	-24 688
Endring i beregnet pensjonsforpliktelse	94	2 761

	2018	2017
Netto innbetalt til ordningen i 2018	1 785	2 102
Endring i avsetning for 2018	-94	-2 761
Inntektsført (-) / Kostnadsført (+)	1 691	-659

LO har i henhold til avtale med forbundet forpliktet seg til å dekke 1/3 av forpliktelsen slik at forbundets netto forpliktelse knyttet til sentrale avtaler DnFp er TNOK 16 396. Fordringen til LO er bokført med TNOK 8 198 per 31.12.2018.

Fellesforbundet

Noter til regnskapet for 2018

Note 5 - Garanti for forpliktelser til Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse - lokale organisasjonsledd

Beløp vises i tusen kr

Fellesforbundets garanti for forpliktelser for lokale organisasjonsledds pensjonsforpliktelse i DnFp per 31.12.2018

Per 31.12.2018 var forbundets garanti for forpliktelse for lokale organisasjonsledd beregnet av Gabler og Wassum AS til å utgjøre i alt TNOK 8 127. Årets beregning viser en reduksjon i forpliktelsene på TNOK 635. I henhold til avtaler inngått med de enkelte lokale ledd betalte forbundet TNOK 570 netto til denne ordningen i 2018. Pensjonsordningen omfatter i alt 8 personer. På bakgrunn av dette er forbundets forpliktelse behandlet slik i regnskapet for 2018:

	2018	2017
Beregnet pensjonsforpliktelse 01.01	8 763	9 156
Beregnet pensjonsforpliktelse 31.12	-8 128	-8 763
Endring i beregnet pensjonsforpliktelse	635	393

	2018	2017
Innbetalt til ordningen i 2018	570	721
Endring i avsetning for 2018	-635	-393
Inntektsført (-) / Kostnadsført (+)	-65	328

LO har i henhold til avtale med forbundet forpliktet seg til å dekke 1/3 av forpliktelsen i 5 avtaler. Fellesforbundets reelle forpliktelse knyttet til garantien for avtaler i DnFp for lokale organisasjonsledd er TNOK 6 366. Fordringen til LO er bokført med TNOK 1762 per 31.12.2018.

Note 6 - Bankinnskudd

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Bundne skattetreksmidler utgjør per 31.12	9 000	9 000
Depositumskonto per 31.12	25	25
Sum	9 025	9 025

Beløpene over inngår i bankinnskudd per 31.12.

Noter til regnskapet for 2018

Note 7 - Varige driftsmidler

Beløp vises i tusen kr

	Tomter, bygninger og annen eiendom	Påkostning leide lokaler	Driftsløsøre, inventar, verktøy mm.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2018	1 392	7 888	50 704	59 984
Utrangeringer 2017	0	0	-1 198	-1 198
Tilgang kjøpte driftsmidler	0	71	1 145	1 216
Utrangeringer driftsmidler	0	0	-3 644	-3 644
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 392	7 959	47 007	56 359
Akk.avskrivning 31.12.18	-1 292	-6 631	-43 970	-51 893
Balanseført pr. 31.12.2018	100	1 328	3 037	4 465
Årets avskrivninger	0	482	2 974	3 456
Økonomisk levetid	0-20 år	5-6 år	3-5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 8 - Datterselskap

Beløp vises i tusen kr

Selskap	Ervervet	Kontor	Eier- andel	Stemme- andel	Resultat 2018	Egenkapital pr. 31.12.18	Bokført verdi pr. 31.12.18
AS Eiendommer	01-01-1988	Oslo	100 %	100 %	284	1 312	500

Note 9 - Aksjer, egenkapitalbevis og andeler i andre selskaper

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Sparebank 1 Gruppen AS	107 057	107 057
Sparebanken Hedmark*	122 907	122 907
Andre aksjer**	2 369	2 369
Andre Andeler	355	355
Sum	232 688	232 688

*Bokført verdi er kostpris på egenkapitalbevisene. Markedsverdi av egenkapitalbevisene er TNOK 161 925 per 31.12.18.

**Bokført verdi inkluderer TNOK 1 360 i Klassekampen etter deltagelse i kapitalforhøyelse i 2016.

	2018	2017
Renteinntekter	33 959	38 533
Aksjeutbytte	34 589	24 102
Kursgevinst og gevinst verdipapirer	59 168	32 789
Andre finansinntekter	2 117	1 898
Sum annen finansinntekt	129 832	97 322

Fellesforbundet

Noter til regnskapet for 2018

Note 10 - Pengemarkedsfond, obligasjonsfond og aksjefond

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Pengemarkedsfond	76 501	75 468
Obligasjonsfond	842 427	785 226
Aksjefond	384 648	347 388
Kortsiktige pengeplasseringer	1 303 576	1 208 083

Pengemarkedsfond: Består av andeler i til sammen to fond. Holberg Likviditet og Nordea Likviditet Pluss. Verdien av de finansielle anleggsmidlene er ført etter laveste verdis prinsipp.

Obligasjonsfond: Består av andeler i til sammen ti fond. Danske Invest Norsk Obligasjon Inst., DnB Obligasjon (III), Nordea Obligasjon III, KLP Obligasjon Global I, Storebrand Global Obligasjon, Nordea Global Statsobligasjon, DnB Global Credit Short, Payden Global Short Bond Fund NOK, Payden Global Bond Fund NOK og PGIM Global Corporate Bond Fund NOK. Verdien av de finansielle anleggsmidlene er ført etter laveste verdis prinsipp.

Aksjefond Norge	Ant. andeler	Kostkurs per andel	Markedskurs per andel	Balanseført verdi i TNOK	Markedsverdi i TNOK
Arctic Norwegian Equities Class D	42 696	1 359	1 840	58 023	78 579
Danske Invest Norske aksjer	13 448	3 341	6 465	44 941	84 255
Fondsfinans Norge	3 240	6 508	10 414	21 085	33 741
Storebrand Aksje Innland	1 581	29 530	48 990	46 686	77 453
Sum aksjefond Norge				170 735	274 028

Aksjefond Internasjonalt	Ant. andeler	Kostkurs per andel	Markedskurs per andel	Balanseført verdi i TNOK	Markedsverdi i TNOK
SGA Global Equity Growth Fund Class F	22 055	1143	1 178	25 229	25 969
KLP Aksje Verden Indeks	34 138	1 207	2 695	41 198	91 988
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	24 902	1 639	3 047	40 824	75 890
AKO Global Long-Only USD Class DF1	26 287	761	756	19 868	19 868
Ardevora Global Long Only SRI-C	23 016 288	1	1	25 787	27 442
Storebrand Indeks Nye Markeder	8 219	1 397	1 513	11 478	12 434
T. Rowe Price Global Value Equity Fund Clas	274 126	81	77	21 174	21 174
Sum aksjefond internasjonalt				185 558	274 765

Sum aksjefond totalt				356 293	548 793
----------------------	--	--	--	---------	---------

Note 11 - Avsetning for forpliktelser

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Avsetning Landsmøte i 2019	21 753	12 081
Forsikringsforpliktelse fritatte medlemmer	237 631	235 148
Avdelingenes gjeld LOs pensjonskasse	8 128	8 763
Grafisk Utdanningsfond langsiktig avsetning stipend	591	382
Sum	268 103	256 374

Noter til regnskapet for 2018

I vedtektene til Fellesforbundet fremgår det at ikke yrkesaktive medlemmer med minst 25 års sammenhengende medlemskap kan fritas for kontingent og dermed får dekket nærmere angitte forsikringsordninger vederlagsfritt. Med bakgrunn i denne vedtektsbestemmelsen var der per 31.12.2017 TNOK 235 148 for å dekke fremtidig forpliktelse knyttet til dekning av forsikringer for fritatte medlemmer. Ved årets beregning har man lagt til grunn at prisstigningen vil ligge på 2,0 %. Beregningen per 31.12.2018 viser en forpliktelse på TNOK 237 631 i årets regnskap er endringen i avsetningen på TNOK 1 858 ført som kostnad under forsikrings- og kontingentkostnader.

Det er foretatt en neddiskontering av fremtidig forpliktelse, og årsaken til økningen kan i all hovedsak relateres til medlemsutvikling, lavere turnover og lavere premievekst enn forventet. Fremtidig forpliktelse er beregnet på grunnlag av statistisk informasjon over varighet på medlemskap og turnover på medlemsmassen.

En del av forbundets kostnader påløper kun periodevis. Eksempelvis blir det bare gjennomført fullt tariffoppgjør hvert 2. år, landsmøte avholdes hvert 4. år og jubileer avholdes med enda lengre tidsintervall. Det er i samsvar med god regnskapsskikk å sette av for slike kostnader i den perioden de blir pådratt. Avsetningene og tilbakeføring av disse er klassifisert under driftskostnader for å få et driftsresultat som gjenspeiler forbundets løpende drift.

I årets regnskap er det kostnadsført TNOK 9 672 i avsetning til landsmøte i 2019.

I forbindelse med salget av eiendommen Lilletorget 1 har det fremkommet usikkerhet knyttet til om isolasjonsmaterialet som er montert under fasadeplatene på bygget inneholder asbest. Forutsatt at bygget rives inne 1. juli 2021, har Fellesforbundet forpliktet seg til å dekke rimelig andel av merkostnader som påløper ved en eventuell fjerning og deponering av isolasjonsmaterialet. I 2016 ble det foretatt en materialprøve og analysen av denne viser ikke funn av asbest. Vår vurdering er at det er liten sannsynlighet for fremtidig utbetaling. Med bakgrunn i ovennevnte er det ikke foretatt noen avsetning for dette per 31.12.2018.

Note 12 - Lånekapital

Fellesforbundet har et evigvarende ansvarlig lån på TNOK 3 624 til SpareBank 1 Gruppen AS. Renter beregnes etterskuddsvis hvert halvår.

Fondsobligasjonslån til SpareBank 1 Østlandet på TNOK 51 000. Renteberegnes kvartalsvis etterskuddsvis. Lånet har ubegrenset løpetid, men med innløsningsrett i desember 2019.

Ansvarlig lån til SpareBank 1 Forsikring på TNOK 18 385. Renteberegnes kvartalsvis etterskuddsvis. Lånet har 10 års løpetid.

Obligasjonslån til SpareBank 1 Østlandet på TNOK 17 000. Renteberegnes kvartalsvis etterskuddsvis. Lånet har 10 års løpetid, men med innløsningsrett etter 5 år.

Fellesforbundet

Noter til regnskapet for 2018

Note 13 - Annen kortsiktig gjeld

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Gjeld organisasjonsledd	15 165	16 723
Skyldig kontingent	8 633	4 853
Skyldig feriepenger	10 123	9 964
Øvrig kortsiktig gjeld	677	656
Sum annen kortsiktig gjeld	34 597	32 196

Note 14 - Mellomværende med selskap i samme konsern og tilknyttet selskap

Beløp vises i tusen kr

<i>Fordringer</i>	2018	2017
Kortsiktig fordring til AS Eiendommer	2 672	2 672

Fellesforbundet har i 2018 hatt en renteinntekt tilknyttet denne langsiktige fordringen på TNOK 67.

Note 15 - Egenkapital

Beløp vises i tusen kr

	2018	2017
Egenkapital 01.01.2018	2 203 786	2 089 762
Årsresultat	131 374	105 138
Estimatavvik ført direkte mot EK	12 339	8 886
Egenkapital 31.12.2018	2 347 499	2 203 786

Note 16 - Husleieavtaler

Beløp vises i tusen kr

	Årlig leie betalt	Hvorav videre fakturert
Leieavtaler inntil 3 år	2 265	
Leieavtaler 3-5 år	1 979	1 042
Leieavtaler over 5 år	9 036	
Sum	13 280	

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapsmøtet i Fellesforbundet

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fellesforbundet som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av forbundets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av forbundet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i forbundets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til forbundets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle forbundet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av forbundets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om forbundets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at forbundets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

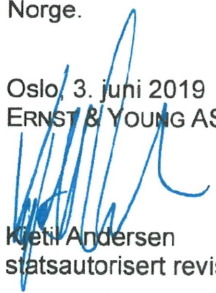
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 3. juni 2019
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

Fellesforbundet

Besøksadresse: Lilletorget 1, 0184 Oslo,
Postadresse: Postboks 9199, Grønland, 0134 Oslo
Telefon: 23 06 31 00

www.fellesforbundet.no / post@fellesforbundet.no

